

১৯৫২, এপ্রিল ২৫

যোশী গিৰজাধৰজী আৰু আন এজন বনাম লাচমানজী পান্ডু আৰু অন্যান্য

[পতঞ্জলি শাস্ত্ৰী চি. জে., চাইদ ফজল আলী, মুখার্জী আৰু দাস জে.জে.]

ইউ.পি. ঋণ মুক্তি আইন (১৯৪০ চনৰ XIII), উপধাৰা ২ (৯), ২১- "ঋণ"। "কোনটো আইন প্রযোজ্য হয় তাৰ বাবে মোকদ্দমা", বন্ধকীৰ ওপৰত ৰায়ৰ অৰ্থ- আগতীয়াকৈ আগবঢ়োৱাৰ সময়ত কৃষিজীৱী নোহোৱা ব্যক্তি - সকাহ পোৱাৰ অধিকাৰ আছে নে নাই।

১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত কেইবাজনো ব্যক্তিয়ে বন্ধকী প্ৰদান কৰিছিল। বন্ধকীৰ ম্যাদ, অৰ্থাৎ ছয় বছৰ, জুলাই ১৯৩৭ ত উকলি যায়, বন্ধকীসকলে ১৯৩৮ চনৰ মে মাহত এটা মোকদ্দমা আৰম্ভ কৰে আৰু ১৯৩৯ চনৰ মাৰ্চ মাহত এক ৰায় গৃহীত হয়। ১৯৪২ চনৰ ১১ এপ্রিলত ইউ.পি. ঋণ মুক্তি আইনৰ (১৯৪০ চনৰ XIII) অধীনত সকাহৰ বাবে আবেদন কৰা হৈছিল, আৰু এই আবেদনটো এই ভিত্তিত প্ৰতিৰোধ কৰা হৈছিল যে এছ, এজন বন্ধকীকৰ্তা, আয়কৰ হিচাপে মূল্যাঙ্কন কৰা হৈছিল আৰু সেয়েহে এজন কৃষিজীৱী নাছিল, আৰু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে এই গোচৰটো "আইনখন প্ৰয়োগ কৰা এক মোকদ্দমা" নাছিল। প্ৰমাণবোৰে দেখুৱাইছিল যে এছ-এ মাহিলী দৰমহা ৯০ টকা উপাৰ্জন কৰিছিল আৰু ১৯৩২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা ১৯৩৬ চনলৈকে তেওঁক আয়কৰ মূল্যায়ন কৰা হৈছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ে কেতকী কুঁৱৰ বনাম ৰাম সৰুপ (আই.এল.আৰ. ১৯৪৩ সকলো ৩৫)ৰ পূৰ্ণ বিচাৰপীঠৰ ৰায়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি অনুষ্ঠিত কৰিছিল, আইনখনৰ ধাৰা ২১-ৰ অধীনত বন্ধকী ধন কেৱল বন্ধকী সম্পত্তিৰ পৰা হে উদ্ধাৰ কৰিব পাৰি, ব্যক্তিগতভাৱে নহয় আৰু আইনখনৰ ধাৰা ২ (৯)ৰ প্ৰৱন্ধটোত সেয়েহে কোনো আবেদন নাছিল আৰু বন্ধকীৰ তাৰিখত এছ এজন কৃষিজীৱী আছিল নেকি সেই প্ৰশ্নটো অপ্ৰয়োজনীয় আছিল। যিহেতু এছ-ক গোচৰটোৰ তাৰিখত এজন কৃষিজীৱী বুলি স্বীকাৰ কৰা হৈছিল, উচ্চ ন্যায়ালয়ে কৈছিল যে ঋণ দাতাসকল আপীলৰ ওপৰত আইনৰ অধীনত সকাহ পোৱাৰ অধিকাৰী আছিল।

ধাৰা ২ (৯)ৰ চুক্তিটো প্ৰয়োগ কৰা বুলি ধৰি লৈ আৰু আইনখনৰ অৰ্থৰ ভিতৰত "ঋণ" হ'বলৈ এইটো দেখুৱাব লাগিব যে আগধন দিয়াৰ তাৰিখত এজন কৃষিজীৱী আছিল, এছ ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত কৃষিজীৱী নাছিল, কিয়নো ১৯৩১ চনৰ ভাৰতীয় বিত্ত (পৰিপূৰক আৰু সম্প্ৰসাৰণ) আইন যি কৰযোগ্য নিম্নতম ২০০০ টকাৰ পৰা ১০০০ টকালৈ হ্রাস কৰিছিল কেৱল ১৯৩১ চনৰ নৱেম্বৰত গৃহীত হৈছিল আৰু প্ৰথমে তেওঁৰ দৰমহাৰ পৰা কেৱল ফেব্ৰুৱাৰী, ১৯৩২ চনত আয়কৰ কৰ্তন কৰা হৈছিল।

কোৱাৰে: কেতকী কুঁৱৰ বনাম ৰাম সৰুপ (আই.এল.আৰ. ১৯৪৩ সকলো ৩৫)ত সম্পূৰ্ণ বিচাৰপীঠৰ সিদ্ধান্ত শুদ্ধ হয় নে নহয়।

দেৱানী আবেদন অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৫১ চনৰ দেৱানী আবেদন নং ৬৪। ১৯৪৮ চনৰ ১৬ এপ্রিল তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা আবেদন ৰখাৰ পিছত, ১৯৪৩ চনৰ প্ৰথম আপীল নং ৩৫৮-ত এলাহাবাদৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ (মালিক চি. জে. আৰু প্ৰসাদ

জে.) আবেদনৰ ওপৰত, ১৯৪৩ চনৰ ২২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশ, অতিৰিক্ত অসামৰিক ন্যায়াধীশ বেনাবেছৰ আদালতৰ পৰা ১৯৩৮ নম্বৰ ৩৩ নং মোকদ্দমাত।

গোপী নাথ কুঞ্জৰ (তেওঁৰ সৈতে কে. বি. আস্থানা) আপীলকাৰীসকলৰ বাবে।

উত্তৰদাতাৰ বাবে কৃষ্ণ শংকৰ।

১৯৫২, এপ্ৰিল ২৫। ন্যায়ালয়ৰ ৰায় টো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল-

দাস জে.- এই আবেদনটো ইউ.পি. ঋণ মুক্তি আইনৰ ধাৰা ৮ (1940 চনৰ XIII নং) অধীনত কৰা দহজন ৰায় ৰায়ৰ ভিতৰত পাঁচজনৰ দ্বাৰা সেই আইনৰ ধাৰা ৯ আৰু ১০ ৰ বিধান অনুসৰি আৰু ১৯৩৯ চনৰ ৩১ মাৰ্চত গৃহীত ডিক্ৰী সংশোধনৰ বাবে তেওঁলোকৰ দ্বাৰা প্ৰাপ্য পৰিমাণ নিশ্চিত কৰাৰ বাবে আবেদনৰ পৰা উদ্ভৱ হয় অতিৰিক্ত অসামৰিক ন্যায়াধীশ, বেনাৰাছৰ দ্বাৰা, ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং অ'এছ.-ত। এই আবেদনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে তথ্যসামগ্ৰী এতিয়া চমুকৈ কোৱা হ'ব।

১৯২২ চনৰ ২২ জুনত সম্পাদন কৰা বন্ধকী দলিলৰ দ্বাৰা, মাধো ৰাম, সীতা ৰাম, জয় ৰাম আৰু লক্ষ্মণ, পণ্ডিত ৰাজা ৰাম পন্ত চেছৰ সকলো পুত্ৰই কিছুমান স্থাৱৰ সম্পত্তি কমতা নাথজীৰ পুত্ৰ দামোদৰজীৰ পক্ষত বন্ধক ৰাখিছিল, যি কোঠী য়োশী শিৱনাথ বিশ্বনাথৰ মালিক আছিল, সেই তাৰিখত আগবঢ়োৱা ৮০০০ টকাৰ দেয় পৰিশোধৰ বাবে ধনাদেশ পত্ৰৰ দ্বাৰা একেলগে সূতৰ সৈতে তিনিমহীয়া বিশ্ৰামৰ সৈতে ১২ শতাংশ আন্না প্ৰতি মাহে আগবঢ়োৱা হৈছিল। ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত, উক্ত বন্ধকী আৰু তেওঁলোকৰ পুত্ৰসকলে কোঠী কমতা নাথজী বিশ্বনাথজীৰ পক্ষত একেটা সম্পত্তিৰ ওপৰত বন্ধক প্ৰদান কৰিছিল আৰু তিনিমহীয়া বিশ্ৰামৰ সৈতে প্ৰতি মাহে বাৰ টা আন্না শতাংশ সূতৰ সৈতে ৩০০০ টকাৰ পৰিশোধৰ বাবে কাৰ্যকৰী কৰিছিল। এই টোকাটোত আবৃত্তি কৰা হৈছে যে এই তাৰিখত ৮০০০ টকাৰ পৰিমাণ এটা ধনাদেশ পত্ৰৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা হৈছিল আৰু কোঠী শিৱনাথ বিশ্বনাথৰ দামোদৰজী স্বত্বাধিকাৰীক পূৰ্বৰ বন্ধকী দলিলৰ অধীনত দেয় পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাত এই পৰিমাণটো ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

১৯৩৫ চনত ইউ.পি. কৃষিজীৱীৰ সাহায্য আইন (১৯৩৪ চনৰ নং XXVII) কাৰ্যকৰী হয়। ১৯৩৮ চনৰ ১৯ মে তাৰিখে দামোদৰজীৰ পুত্ৰ গিৰজাধৰজী আৰু দামোদৰজীৰ আন এজন পুত্ৰ গংগাধৰজীৰ নাবালক পুত্ৰ মূলিধৰজীয়ে ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং অতিৰিক্ত দেৱানী ন্যায়াধীশ বেনাৰসৰ আদালতত বন্ধকী আৰু তেওঁলোকৰ পুত্ৰৰ বিৰুদ্ধে ৯,৪৭৭-২-০ টকা পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে বন্ধকদাতা আৰু তেওঁলোকৰ পুত্ৰৰ বিৰুদ্ধে গোচৰ ৰুজু কৰিছিল ২৮ জুলাই, ১৯৩১-ৰ বন্ধকী দলিলৰ অধীনত অধিক সূতৰ বাবে। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আবেদনৰ অধীনত দিয়া ৰায়ৰ পৰা দেখা গৈছে যে তেওঁলোকৰ লিখিত বিবৃত্তিত বন্ধকীসকলে ইউ.পি. কৃষিজীৱীৰ সাহায্য আইনৰ (১৯৩৪ চনৰ নং XXVII) লাভলাভ দাবী কৰিছিল। বাদীসকলে দাবী কৰিছিল যে বন্ধকধাৰীসকল এটা যুটীয়া হিন্দু পৰিয়ালৰ সদস্য আছিল আৰু যিহেতু সীতা ৰাম এজন বন্ধক আয়কৰ লৈ মূল্যাঙ্কন কৰা হৈছিল, বন্ধকদাতাসকল সেই আইনৰ ধাৰা ২(২)ত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি কৃষিজীৱী নাছিল আৰু সেয়েহে, সেই আইনৰ দ্বাৰা কৃষিজীৱীসকলক প্ৰদান কৰা লাভলাভ দাবী কৰিব নোৱাৰিলে। বিচাৰ আদালতে, ১৯৩৯ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখৰ ৰায়ৰ দ্বাৰা কৈছিল যে যদিও সীতা ৰামক ১৯৩১-৩২ বৰ্ষৰ বাবে আয়কৰ মূল্যায়ন কৰা হৈছিল, এনে আয়কৰৰ পৰিমাণ তেওঁৰ হাতত

থকা ভূমিত পৰিশোধ কৰিব লগা উপকৰণৰ পৰিমাণতকৈ অধিক নহয় আৰু ফলস্বৰূপে ধাৰা ২(২)ৰ দ্বিতীয় প্ৰৱন্ধটো তেওঁৰ বাবে প্ৰযোজ্য নহয় আৰু সেয়েহে তেওঁ এজন কৃষিজীৱী আছিল আৰু আন বন্ধকীসকলও কৃষিজীৱী আছিল, তেওঁলোক সকলোৱে আইনৰ অধীনত লাভালাভৰ অধিকাৰী আছিল। সেই অনুসৰি, সূত হ্ৰাস কৰাৰ পিছত, ১৯৩৯ চনৰ ৩১ মাৰ্চলৈকে মূলধন, সূত আৰু ব্যয়ৰ বাবে ৯,৪৯৭-১৪-১ টকা ৰখা বুলি ঘোষণা কৰা হৈছিল, আৰু সেই মোকদ্দমাত বিক্ৰীৰ বাবে প্ৰাথমিক বন্ধকী আদেশ প্ৰদান কৰা হৈছিল।

১৯৪০ চনত ইউ. পি. ঋণ মুক্তি আইন (১৯৪০ চনৰ নং XIII) কাৰ্যকৰী হয়। ১৯৪২ চনৰ ১১ এপ্ৰিলত, পাঁচজন ৰায় ধাৰকে এই আইনৰ ধাৰা ৮ ৰ অধীনত অতিৰিক্ত অসামৰিক ন্যায়াধীশ বেনাৰসৰ সন্মুখত আবেদন কৰিছিল, যিয়ে এই আদেশ প্ৰদান কৰিছিল। আবেদনখনত কোৱা হৈছিল যে ঋণটো প্ৰকৃততে ১৯২২ চনত আগবঢ়োৱা হৈছিল, যে আবেদনকাৰীসকল ১৯৪০ চনৰ আইন XIII অৰ্থৰ ভিতৰত কৃষিজীৱী আছিল, যে আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে কেৱল ১৯২২ চনৰ পৰা বছৰি ৪-৮-০ শতাংশ টকাৰ হ্ৰাস কৰা হাৰত সূত প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে, আৰু হিচাপ সংযোজন ৰখাৰ পিছত আবেদনকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে একো বকেয়া পোৱা নাযাব। প্ৰাৰ্থনা টো আছিল যে ১৯২২ চনৰ আৰম্ভণিৰ পৰা ধন ধাৰ দিয়া ব্যৱসায়ৰ এক বিৱৰণ প্ৰস্তুত কৰা হ'ব আৰু ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং গোচৰত দিয়া ৰায়টো ইয়াৰ অধীনত প্ৰাপ্য পৰিমাণ হ্ৰাস কৰি সংশোধন কৰা হ'ব। আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে আপত্তিৰ আবেদন দাখিল কৰি দাবী কৰিছিল যে আবেদনকাৰীসকল কোনো প্ৰকাৰে কৃষিজীৱী নাছিল, যে তেওঁলোক আৰু উত্তৰদাতা নং ৩ ৰ পৰা ৭ জন ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইৰ বন্ধকী দলিল কাৰ্যকৰী কৰাৰ সময়ত এটা যুটীয়া হিন্দু পৰিয়ালৰ সদস্য আছিল, যে সীতা ৰামে বন্ধকী ৰখাৰ তাৰিখত আয়কৰ পৰিশোধ কৰিছিল আৰু আনকি আবেদনৰ সময়তো পৰিশোধ কৰিছিল, যে আবেদনকাৰীৰ পৰিয়ালৰ সকলো সদস্য আইনৰ অৰ্থৰ ভিতৰত কৃষিজীৱী নাছিল আৰু সেয়েহে, ইয়াৰ লাভালাভৰ অধিকাৰী নাছিল, যে ২৮ জুলাই, ১৯৩১-ৰ বন্ধকী দলিলৰ অধীনত আগবঢ়োৱা ঋণ আইনখনত নিৰ্ধাৰণ কৰা অনুসৰি "ঋণ" নাছিল আৰু সেয়েহে, আইনখন প্ৰযোজ্য হোৱা নাছিল। এইটো লক্ষ্য কৰা হ'ব যে যদিও বিচাৰ-ঋণদাতা-আবেদনকাৰীসকলে ১৯২২ চনৰ পৰা লোৱা খতিয়ানবোৰৰ বাবে বিশেষভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল, যেতিয়া ঋণটো প্ৰকৃততে আগবঢ়োৱা হৈছিল বুলি কোৱা হৈছিল, আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে তেওঁলোকৰ আপত্তিৰ আবেদনত সেই পদত প্ৰতিদ্বন্দিতা কৰা নাছিল।

অতিৰিক্ত অসামৰিক ন্যায়াধীশৰ সন্মুখত আবেদনৰ শুনানিত, আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলৰ বাবে বিজ্ঞ প্ৰবক্তাই স্বীকাৰ কৰিছিল যে সীতা ৰামক বাদ দি বাকী থকা বিচাৰ-ঋণদাতাসকল ১৯৪০ চনৰ আইন নং XIII-ৰ অধীনত কৃষিজীৱী আছিল কিন্তু যিহেতু সীতা ৰাম মোকদ্দমাত বন্ধকীৰ এক পক্ষ আছিল তেওঁলোক আইনৰ লাভালাভৰ অধিকাৰী নাছিল। সুৰজ মণি ত্ৰিপাঠী আৰু সীতা ৰাম নামৰ দুজন সাক্ষীক বিচাৰ-ঋণদাতা আবেদনকাৰীসকলৰ হৈ পৰীক্ষা কৰা হৈছিল। সীতা ৰামে কৈছিল যে ১৯০৭ চনৰ পৰা তেওঁ বেনাৰসৰ হৰিশ চন্দ্ৰ ইণ্টাৰমিডিয়েট কলেজত শিক্ষক আছিল, ১৯৩০ চনত তেওঁৰ দৰমহা আছিল প্ৰতি মাহে ৯০ টকা, ১৯৩২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ পৰা ১৯৩৬ চনলৈ তেওঁ আয়কৰ পৰিশোধ কৰিছিল আৰু তাৰ পিছত তেওঁ কোনো আয়কৰ পৰিশোধ কৰা নাছিল। তেওঁৰ প্ৰমাণ সুৰজ মণি ত্ৰিপাঠীয়ে নিশ্চিত কৰিছিল যি ১৯৩০ চনৰ পৰা ১৯৪২ চনলৈ মহাবিদ্যালয়ৰ গাণনিক আছিল। কলেজ বেতনৰ বহীৰ কথা উল্লেখ কৰি সুৰজ মণি ত্ৰিপাঠীয়ে ন্যস্ত কৰে যে সীতা ৰামৰ দৰমহা ১৯৩০ চনত প্ৰতি মাহে ৯০ টকা আছিল, যে ১৯৩০ চনত কোনো আয়কৰ আৰোপ কৰা হোৱা নাছিল, যে ১৯৩১ চনতো তেওঁৰ দৰমহা প্ৰতি মাহে ৯০ টকা আছিল আৰু ১৯৩১ চনতো কোনো আয়কৰ কৰ্তন কৰা হোৱা নাছিল,

যে তেওঁৰ দৰমহাৰ পৰা আয়কৰ প্ৰথম কৰ্তন ১৯৩২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰীত কৰা হৈছিল। ১৯৪০ চনৰ আইনৰ ধাৰা ৮-ৰ অধীনত আবেদনৰ শুনানিৰ সময়ত আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলৰ দ্বাৰা কোনো প্ৰতিৰোধী প্ৰমাণ প্ৰদান কৰা হোৱা নাছিল। বন্ধকী মোকদ্দমাৰ বিচাৰৰ সময়ত দাখিল কৰা আৰু প্ৰদৰ্শনী হিচাপে চিহ্নিত কৰা আয়কৰ মূল্যাঙ্কন প্ৰপত্ৰখন ফেব্ৰুৱাৰী ৯, ১৯৩৩ তাৰিখৰ, আৰু দেখুৱায় যে সেই তাৰিখত সীতা ৰামক ১৯৩১-৩২ বৰ্ষৰ বাবে ১৮০ টকাত আয়কৰ হিচাপে ১-১৪-০ টকা মূল্যায়ন কৰা হৈছিল।

১৯৪৩ চনৰ ২২ ফেব্ৰুৱাৰীত দিয়া তেওঁৰ ৰায়ৰ দ্বাৰা অতিৰিক্ত অসামৰিক ন্যায়াধীশে জানিব পাৰিলে যে সীতা ৰামক ধাৰা ৮ ৰ অধীনত বা ১৯৩১ চনৰ বন্ধকীৰ তাৰিখত আয়কৰ মূল্যায়ন কৰা হোৱা নাছিল আৰু সেয়েহে আবেদনকাৰীসকল কৃষিজীৱী আছিল আৰু ১৯৪০ চনৰ অধিনিয়ম XIII-ত নিৰ্ধাৰিত ঋণৰ সৈতে গোচৰটো সম্পৰ্কিত আছিল। তাৰ পিছত তেওঁ এই প্ৰশ্নটোৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিল যে একাউণ্টটো ১৯২২ চনৰ ২ জুনৰ পৰা পুনৰ খোলা উচিত নে, যেতিয়া আগৰ বন্ধকীটো কাৰ্যকৰী কৰা হৈছিল বা ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইৰ পৰা, যেতিয়া মোকদ্দমাত বন্ধকী কাৰ্যকৰী কৰা হৈছিল। আবেদনৰ শুনানিৰ ওপৰত কোনো প্ৰমাণ যোগ নকৰা আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে স্পষ্টভাৱে ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং গোচৰত উল্লেখ কৰা প্ৰমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল। সেই প্ৰমাণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ পিছত বিদ্বান ন্যায়াধীশে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে যিমান দূৰ লৈকে বিচাৰ-ঋণদাতাসকল সম্পৰ্কিত আছিল, বন্ধকী দুটা এক আৰু একে আছিল। তেওঁ আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলৰ দ্বাৰা হিচাপৰ আৰক্ষণ প্ৰস্তুত নকৰাৰ ওপৰত বিৰূপ মন্তব্য কৰিছিল। ১৯২২ চনৰ ২ জুনৰ পৰা একাউণ্টসমূহ পুনৰ মুকলি কৰি বিজ্ঞ ন্যায়াধীশে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হয় যে আইন অনুসৰি পৰিশোধ কৰিবলগা মূলধন আৰু সূতৰ সমগ্ৰ অংশসম্পূৰ্ণৰূপে অব্যাহতি দিয়া হৈছে আৰু ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং গোচৰত ৰায়টোৰ অধীনত ৰায়-ঋণদাতাসকলৰ দ্বাৰা একো প্ৰাপ্য নহয়। তেওঁ সেই অনুসৰি ঘোষণা কৰিছিল যে ৰায়টো সম্পূৰ্ণৰূপে মুকলি হৈ আছিল আৰু সেই প্ৰভাৱৰ বাবে মোকদ্দমা পঞ্জীত এটা টোকা দিবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল।

১৯৪৮ চনৰ ১৬ এপ্ৰিলত দিয়া ৰায়ৰ দ্বাৰা উচ্চ ন্যায়ালয়, এটা খণ্ড বিচাৰপীঠ (বি. মল্লিক, চি. জে. আৰু বিন্দু বাচনী প্ৰসাদ জে.) আপীল কৰা আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে কয় যে ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত সীতা ৰাম কৃষিজীৱী আছিল নে নাই সেই প্ৰশ্নটো প্ৰাসংগিক নাছিল কিয়নো এইটো অস্বীকাৰ কৰা হোৱা নাছিল যে সকলো বিচাৰ-ঋণদাতা মোকদ্দমাৰ তাৰিখত কৃষিজীৱী আছিল। বিজ্ঞ বিচাৰকসকলে ধাৰা ২১-ৰ সন্দৰ্ভত উল্লেখ কৰিছিল আৰু কোৱা হৈছিল যে সেই ধাৰাৰ কাৰণে বন্ধকীৰ পৰিমাণ কেৱল বন্ধকী সম্পত্তিৰ পৰা হে উদ্ধাৰ কৰিব পাৰি আৰু ব্যক্তিগতভাৱে বন্ধকীৰ পৰা নহয় আৰু সেই অনুসৰি আইনখনৰ ধাৰা ২(৯)ত "ঋণ"ৰ সংজ্ঞাৰ প্ৰৱন্ধৰ কোনো আবেদন নাছিল আৰু এইটো আছিল, সেয়েহে, এইটো দেখুওৱাৰ প্ৰয়োজন নাই যে ঋণ লওঁতাসকল সেই তাৰিখত কৃষিজীৱী আছিল যেতিয়া অগ্ৰিম প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু যিহেতু গোচৰটোৰ তাৰিখত বিচাৰ-ঋণদাতাসকল স্বীকাৰ কৰা হৈছিল, গোচৰটো সেই উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পূৰ্ণ বিচাৰপীঠৰ সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা সম্পূৰ্ণৰূপে সামৰি লোৱা হৈছিল কেতকী কুঁৱৰ বনাম ৰাম সৰূপ (°)ত। সেয়েহে উচ্চ ন্যায়ালয়ে কেৱল এই বিষয়ত কৰা আবেদন খাৰিজ কৰে। একাউণ্টটো ১৯২২ চনৰ পৰা পুনৰ খুলিব লাগে নে ১৯৩১ চনৰ পৰা খুলিব লাগে প্ৰশ্নটো আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে একেবাৰে উত্থাপন কৰা নাছিল। আজ্ঞাপ্তি ধাৰকসকলে এতিয়া দেৱানী কাৰ্যবিধিৰ ধাৰা ১১০-ৰ অধীনত উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা প্ৰমাণপত্ৰৰ ওপৰত আমাৰ সন্মুখত আবেদন কৰিছে।

এই আপীলৰ সমৰ্থনত উপস্থিত হোৱা শ্ৰী জি এন কুঞ্জৰুৱে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা নিৰ্ভৰ কৰা (পূৰ্ণ বিচাৰপীঠৰ সিদ্ধান্ত আৰু আইনখনৰ ধাৰা ২১ আৰু ধাৰা ২(৯)ৰ ওপৰত উচ্চ ন্যায়ালয়ে দিয়া ব্যাখ্যাৰ শুদ্ধতা সম্পৰ্কে তীব্ৰ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিছে। যিহেতু আমি ভাবো যে এই আবেদনটো এক সৰল ভিত্তিত নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি, এই উপলক্ষে, এই প্ৰশ্নবোৰৰ যিকোনো এটাৰ ওপৰত কোনো ধৰণৰ মতামত প্ৰকাশ কৰাটো আমি প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচনা নকৰোঁ যিবোৰ কোনো প্ৰকাৰে সন্দেহৰ পৰা মুক্ত নহয়।

বৰ্তমানৰ আবেদনখন ইউ.পি. ঋণ মুক্তি অধিনিয়ম ১৯৪০-ৰ ধাৰা ৮-ৰ অধীনত কৰা হৈছে, যাৰ উপ ধাৰা (১) ভিতৰত, চৰ্তটো বাদ দি, নিম্নলিখিত ধৰণে চলে:-

"যিকোনো আদেশ বা যিকোনো আইনৰ ব্যৱস্থা বৰ্তমানৰ বাবে বলবৎ থকা স্বত্বেও, এই আইনখন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে গৃহীত হোৱা এক আদেশৰ অধীনত প্ৰাপ্য পৰিমাণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ এজন কৃষিজীৱী বা কৰ্মী, দেৱানী আদালতত প্ৰযোজ্য হ'ব পাৰে যিয়ে আদেশ পাৰিত কৰিছিল বা যাৰ বাবে আদেশ কাৰ্যকৰী কৰা হৈছে, ইয়াৰ অধীনত প্ৰাপ্য পৰিমাণৰ এই আইনৰ বিধান অনুসৰি হ্ৰাস কৰি ৰায় সংশোধনৰ বাবে, আৰু এনে আবেদন প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, বিপৰীত পক্ষক জাননী দিয়াৰ পিছত, ধাৰা ৯ আৰু ১০-ৰ বিধান অনুসৰি আবেদনকাৰীৰ পৰা প্ৰাপ্য পৰিমাণ গণনা কৰিব, সেই অনুসৰি ৰায় সংশোধন কৰিব।"

উপ-ধাৰাৰ শব্দৰ পৰা এইটো স্পষ্ট যে ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা অধিকাৰ প্ৰয়োগৰ বাবে তিনিটা পূৰ্ব-প্ৰয়োজনীয়তা আছে, অৰ্থাৎ, (১) যে আবেদনখন এজন কৃষিজীৱীৰ দ্বাৰা হ'ব লাগিব আৰু (২) এই আইন প্ৰযোজ্য হোৱা এক আদেশৰ অধীনত কৃষিজীৱীসকলে প্ৰাপ্য পৰিমাণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ হ'ব লাগিব আৰু (৩) এই আইনখন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে সেই আদেশ টো গৃহীত হৈছিল। ১৯৩৮ চনৰ ৩৩ নং গোচৰ ৰুজু কৰাৰ তাৰিখত বিচাৰ-ঋণ লগুঁতা আবেদনকাৰীসকল কৃষিজীৱী আছিল আৰু লগতে ১৯৪২ চনত যেতিয়া ধাৰা ৮ ৰ অধীনত আবেদন কৰা হৈছিল শ্ৰী জি এন কুঞ্জৰুৱে স্বীকাৰ কৰিছিল। ১৯৩৯ চনৰ ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে সেই গোচৰৰ আদেশ প্ৰদান কৰা হৈছিল, যিটো আইনখন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে আছিল। একমাত্ৰ প্ৰশ্ন টো বাকী আছে যে আইনখন প্ৰযোজ্য হোৱা আদেশৰ অধীনত পৰিমাণটো প্ৰাপ্য আছিল নেকি। আইনখনৰ ধাৰা ২(৬)ৰ অধীনত "এই আইনখন প্ৰযোজ্য হোৱা আদেশ" বাক্যাংশৰ অৰ্থ হৈছে এই আইনখন প্ৰযোজ্য হোৱা গোচৰত এই আইন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে বা পিছত গৃহীত এক আদেশ। ধাৰা ২(১৭)ত "এই আইন প্ৰযোজ্য হোৱা মোকদ্দমা" বাক্যাংশটো ক ঋণ ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত যিকোনো মোকদ্দমা বা প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে। তেতিয়া প্ৰশ্ন উত্থাপিত হয়: বিচাৰ-ঋণদাতা আবেদনকাৰীসকলক ঋণ সম্পৰ্কীয় গোচৰত যি আদেশৰ অধীনত দায়বদ্ধ কৰা হয়? এনেদৰে ধাৰা ২ (৯)ত ঋণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে:

"ঋণ"ৰ অৰ্থ হৈছে জুন, ১৯৪০-ৰ প্ৰথম দিনৰ আগতে কৰা নগদ ধন বা অগ্ৰিমৰ প্ৰকাৰ, কৃষিজীৱী বা কৰ্মী বা এনে কোনো ব্যক্তি আৰু আন ব্যক্তিৰ পৰা যুটীয়াভাৱে বা কৃষিজীৱী বা কৰ্মীৰ সম্পত্তিৰ পৰা পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পৰা আৰু ইয়াত যিকোনো লেনদেন অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যিটো প্ৰধানতঃ এনে অগ্ৰগতিৰ সমান হয়, কিন্তু পৰিশোধৰ বাবে দায়বদ্ধতা অন্তৰ্ভুক্ত নকৰে, যাৰ পৰিশোধৰ বাবে দায়বদ্ধতা অন্তৰ্ভুক্ত নহয়, ঋণ লগুঁতা বা তেওঁৰ উত্তৰাধিকাৰী বা উত্তৰাধিকাৰীৰ সৈতে চুক্তি ৰ

দ্বাৰা বা আদেশ এটা সম্পাদন কৰি আন এজন ব্যক্তিলৈ স্থানান্তৰ কৰা বা কেন্দ্ৰীয় বা প্ৰাদেশিক চৰকাৰৰ দ্বাৰা অগ্ৰগতি বা সমবায় সমাজ বা অনুসূচী বেঞ্চৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা হৈছে:

যদিহে কৃষিজীৱী বা কৃষিজীৱী আৰু আন ব্যক্তিৰ পৰা যুটীয়াভাৱে পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পৰা আগতীয়া পুনৰুদ্ধাৰ এই আইনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে ঋণ বুলি গণ্য কৰা নহ'ব যদিহে কৃষিজীৱী বা কৃষিজীৱী আৰু আন ব্যক্তিক যুটীয়াভাৱে এনে অগ্ৰগতি দিয়া নহয়।"

"ঋণ" হ'বলৈ এজন কৃষিজীৱীৰ পৰা অগ্ৰিম পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব লাগিব। "পুনৰুদ্ধাৰযোগ্য" শব্দটোৱে প্ৰাথমিক ভাৱে এইটো সূচায় যে সময়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়টো হ'ল যেতিয়া অগ্ৰগতি পুনৰুদ্ধাৰযোগ্য হয়, অৰ্থাৎ যেতিয়া আগবঢ়োৱা পৰিমাণটো পৰিশোধ হয় বা হ্ৰাস হয়। ১৯৩১ চনৰ বন্ধকীৰ অধীনত মুক্তিৰ তাৰিখ আছিল কাৰ্য্যকৰীকৰণৰ তাৰিখৰ পৰা ৬ বছৰ, অৰ্থাৎ জুলাই ১৯৩৭ ত। শ্ৰী কুঞ্জৰুৱে স্বীকাৰ কৰে যে সীতা ৰামক ১৯৩৬ চনৰ পৰা আয়কৰ হিচাপে মূল্যায়ন কৰা হোৱা নাছিল। ধৰি লওঁক, কিন্তু সিদ্ধান্ত নোলোৱাকৈ, ধাৰা ২(৯)ৰ প্ৰৱন্ধ টো প্ৰযোজ্য হয় আৰু "ঋণ" হ'বলৈ এইটো দেখুৱাব লাগিব যে অগ্ৰিমৰ তাৰিখত, আইনখনৰ ধাৰা ২(৩)ত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি এজন কৃষিজীৱী আছিল, প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ এতিয়াও দিয়া হোৱা নাই, অৰ্থাৎ, যদি সীতা ৰাম ধাৰা ২(৩)ৰ দফা (b)ৰ কাৰণে কৃষিজীৱী হোৱা টো বন্ধ কৰা হ'লহেঁতেন, অৰ্থাৎ, ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত আয়কৰ মূল্যায়ন কৰাৰ কাৰণে। সুৰজ মণি ত্ৰিপাঠী আৰু সীতা ৰামৰ প্ৰমাণ অনুসৰি ১৯৩২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই প্ৰথমে উৎসত আয়কৰ কৰ্তন কৰিছিল আৰু প্ৰকৃত মূল্যায়ন ১৯৩৩ চনৰ ৯ ফেব্ৰুৱাৰীত কৰা হৈছিল। সেয়েহে, সীতা ৰামক ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত আয়কৰ মূল্যায়ন কৰা হোৱা নাছিল। এইটো বিতৰ্কিত নহয় যে ভাৰতীয় বিত্ত (পৰিপূৰক আৰু সম্প্ৰসাৰণ) আইন, ১৯৩১-ৰ দ্বাৰা কৰযোগ্য নিম্নতম পৰিমাণ বাৰ্ষিক ২০০০ টকাৰ পৰা ১০০০ টকালৈ হ্ৰাস কৰা হৈছিল, যিটো ১৯৩১ চনৰ ২৬ নৱেম্বৰত প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল। সেয়েহে, অগ্ৰিমৰ তাৰিখত, অৰ্থাৎ ১৯৩১ চনৰ ২৮ জুলাইত, সীতা ৰাম যাৰ দৰমহা বছৰি ২০০০ টকাৰ তলত আছিল, কেৱল প্ৰকৃততে আয়কৰ মূল্যায়ন কৰাই নহয় কিন্তু এনে মূল্যায়নৰ বাবেও দায়বদ্ধ নাছিল। সুৰজ মণি ত্ৰিপাঠীৰ প্ৰমাণে দেখুৱাইছে যে দৰমহাৰ পৰা আয়কৰ প্ৰথম কৰ্তন ১৯৩২ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত হৈছিল আৰু ১৯৩১-৩২ (Ex. S)ৰ আয়কৰ মূল্যায়ন প্ৰপত্ৰই দেখুৱায় যে কৰ ১৮০ টকাত মূল্যায়ন কৰা হৈছিল যিটো স্পষ্টতঃ ফেব্ৰুৱাৰী আৰু মাৰ্চ ১৯৩২ ৰ বাবে দৰমহা আছিল মূল্যায়ন বৰ্ষৰ অন্তিম দুমাহ। সেয়েহে, স্থিতিটো হৈছে যে সীতা ৰামক ১৯৩১ চনত অগ্ৰিমৰ তাৰিখত বা দলিলৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত তাৰিখত, অৰ্থাৎ জুলাই ১৯৩৭ ত, বা ১৯৩৮ চনত মোকদ্দমাৰ তাৰিখত বা ১৯৪২ চনত ধাৰা ৮-ৰ অধীনত আবেদনৰ তাৰিখত আয়কৰ মূল্যায়ন কৰা হোৱা নাছিল। ফলস্বৰূপে এইটো অনুসৰণ কৰে যে তেওঁ এই সকলো তাৰিখত এজন কৃষিজীৱী আছিল। আন বিচাৰ-ঋণদাতাসকল স্বীকাৰ কৰা কৃষিজীৱী আছিল। সেয়েহে, ধাৰা ৮-ৰ অধীনত আবেদনটো সেই সকল ব্যক্তিৰ দ্বাৰা কৰা হৈছিল যিসকল সকলো কৃষিজীৱী আছিল আৰু যিসকলে এক ৰায়ৰ ৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ আছিল যাৰ বাবে আইনখন প্ৰযোজ্য হয়, অৰ্থাৎ ধাৰা ২(৯)ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত ঋণ সম্পৰ্কীয় গোচৰত গৃহীত এক ৰায়ৰ অধীনত। সেয়েহে, তলৰ আদালতবোৰে তেওঁলোকৰ সিদ্ধান্তত সঠিক আছিল যে বিচাৰ-ঋণ দাতা আবেদনকাৰীসকল আইনখনৰ লাভালাভৰ অধিকাৰী আছিল।

শ্ৰী জি. এন. কুঞ্জৰুৱে অৱশেষত দাখিল কৰিছিল যে যিকোনো ক্ষেত্ৰত ১৯২২ চনৰ পৰা একাউণ্টবোৰ ল'ব নোৱাৰি, কাৰণ বন্ধকী দুটাৰ অধীনত বন্ধকী বোৰ বেলেগ আছিল। আমি ইতিমধ্যে আঙুলিয়াই দিছোঁ যে আজগাণ্ডি ধাৰকৰ আপত্তিৰ আবেদনত

এই বিষয়টো বিশেষভাৱে লোৱা হোৱা নাছিল। বিচাৰ আদালতে এটা সত্য হিচাপে ধৰি ৰাখিছিল যে যিমান দূৰ লৈকে বিচাৰ-
স্বাৰ্ণ দাতাসকল সম্পৰ্কিত আছিল, বন্ধকী দুয়োটা বন্ধকীত একে আছিল। যদিও উচ্চ ন্যায়ালয়ত আপীলৰ আবেদনত
অভিযোগ কৰা হৈছিল যে বন্ধকীবোৰ বেলেগ আছিল আৰু ১৯২২ চনৰ পৰা একাউণ্টবোৰ পুনৰ খুলিব পৰা নাছিল, সেই
ভিত্তিতো উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত বিশেষভাৱে অনুৰোধ কৰা হোৱা নাছিল। সেই প্ৰশ্নটোৰ নিৰ্ণয়ত অপৰিহাৰ্যভাৱে তথ্যৰ
অনুসন্ধান অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব লাগিব। আমি নাভাবো, এই হৈ আপত্তিৰ আজ্ঞাপ্তি-ধাৰকসকলৰ আবেদনত আবেদনৰ অনুপস্থিতিত
আৰু লগতে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত এই প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰাত তেওঁলোকৰ বিফলতা আৰু অৱহেলাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, এই
চূড়ান্ত আপীল আদালতৰ বাবে, এই পৰ্যায়ত আৰু এই গোচৰৰ পৰিস্থিতিত, আপীলকাৰীসকলক এই সত্যৰ প্ৰশ্ন উত্থাপন
কৰিবলৈ অনুমতি দিয়াটো সঠিক হ'ব।

সেয়েহে, ইয়াৰ ফলাফল হৈছে যে এই আবেদন ব্যয়ৰ সৈতে খাৰিজ হ'ব লাগিব।

আপীল খাৰিজ কৰা হৈছে।

আপীলকাৰীসকলৰ বাবে এজেণ্ট: চি. পি. লাল।

উত্তৰদাতাৰ বাবে এজেণ্ট: নৌনিট লাল।

@ @ @ @ @